

De Joden gingen voort met hem te steenigen. (Blz. 182.)

Niet, dat hij eenige neiging gevoeld zou hebben, om tegen de vorstin in opstand te komen; maar zij moest toch beseffen, dat hij niet het speeltuig in hare hand was, waarvoor zij hem aanzag.

Zoodra Burrus het bevel over de wacht aan Tigellinus had toevertrouwd, strooide deze onder de soldaten handen vol goud uit, terwijl Nero zich, op aanraden van Seneca, voorloopig met niets bemoeide.

Burrus, die met den Keizer een onderhoud had verlangd, was door de zelfbeheersching van den kalmen, stilzwijgenden jongeling, volkomen om den tuin geleid.

— Seneca, zoo dacht het hoofd der Pretorianen, schijnt gelijk te hebben, als hij verzekert, dat het slechts om een vorm te doen is, waardoor het doodelijk gewonde hart van den Keizer voor het geledene schadeloos kan worden gesteld.

Heden, in het vroege morgenuur, nu de Keizerin-moeder reeds in hare carruca zat, die, door vier snuivende Cappadociërs getrokken, haar van haar landgoed naar de hoofdstad zou brengen, achtte Seneca het oogenblik gekomen, om aan de verbittering van Nero tegen Agrippina, door de vroeger medege-deelde feiten, nieuw voedsel te geven, opdat

het eenmaal genomen besluit hem op het laatste oogenblik niet zou berouwen.

Terwijl de kamerslaven den Cesar voor de feestelijke ontvangst kleedden, zat de eerste minister met de armen over de borst gekruist, in de studeercel van den vorst en overpeinsde nogmaals het bedenkelijke onderwerp, dat hij zoo straks wilde uitvoeren.

De lijfslaf, Cassius, had den Cesar reeds medegedeeld, dat de eerste minister, nog vóór de aankomst der senatoren, eenige belangrijke zaken met hem wenschte te bespreken. Ongeduldig drong Nero tot spoed aan.

Met buitengewonen ernst ging Seneca hem tegemoet, toen hij eindelijk in de met purper afgezette toga binnentrad.

— Kom, mijn veelbeminde Keizer, sprak de minister vertrouwelijk. Wij hebben nog een half uur voor ons. Ga hier zitten en luister naar hetgeen ik u te zeggen heb.

Nadat hij den Keizer zoo beknopt mogelijk eenige grondregels der Augustinische staatsmanswijsheid in het geheugen teruggeroepen, en er in het bijzonder den klemtoon op gelegd had, dat het somtijds goed was, half verjaarde misdaden als niet gebeurd te beschouwen, trachtte hij zich te vrijwaren voor het verwijt, dat hij ooit de daden van Agrippina zou hebben gebillijkt.

— Geloof mij, sprak hij op bewogen toon, honderden malen heeft de stem van mijn geweten mij onstuimig gedreven, om aan het geheele volk mede te deelen, dat het bevoegd was van Agrippina niets goeds meer te verwachten. Eén ding heeft mij echter telkens teruggehouden: de achting voor u, den onberispelijken zoon van de misdadigster. Ik wist immers hoezeer gij uwe moeder vereerdet, hoe gij alleen een blinddoek voor de oogen hadt en daarom geen dingen kondt vermoeden, die ons allen dikwijls genoeg het rood van schaamte en toorn naar de wangen joegen.

Terwijl Nero ademloos zat te luisteren en Seneca's pols met de rechtervuist krampachtig omklemd hield, ging deze op nog ernstiger toon voort:

— Neen, dierbare Cesar, ik ben niet koort-

sig, en hetgeen ik spreek is geen uitvloeisel van ziekelijke hersenen. Vraag het Tigellinus, vraag het, zoo gij wilt, ook Burrus, die haar wellicht daarom alleen hare misdaden vergeeft, wijl hij, hoe ruw hij ook moge schijnen, toch voor zachte aandoeningen vatbaar is als een jonge dichter...

— Hoe moet ik dat begrijpen?

Seneca, die op elk woord denzelfden nadruk legde, antwoordde:

— Wel, hij aanbidt Agrippina en Agrippina is blijkbaar niet ongevoelig voor zijne hulde...

— En dat waagt gij mij te vertellen? schreeuwde Nero met eene schrille, door merg en been klinkende stem.

— Kalm toch! vermaande de minister met de grootste koelbloedigheid. Het is niet de eerste maal in de wereldgeschiedenis, dat een edele stam, nadat hij edele vruchten gedragen had, plotseling inwendig verrotte... Denk maar eens aan de Keizerin Messalina!

— Messalina! riep Nero, terwijl hij de handen voor het gelaat hield. De Agrigentijn heeft mij al hare schanddaden verteld! En gij noemt die vrouw in één adem met mijne moeder?

— In den laatsten tijd liep het praatje... ging Seneca voort, zonder op den uitroep van den Keizer in te gaan. Vergeef het mij, maar ik kan u dat niet vertellen!

— Meent gij mij te moeten ontzien? lachte de Imperator.

Na eenige aarzeling hernam Seneca:

— Het helpt niet! Gij moet alles weten! De vraag van het oogenblik is: gij of zij? Reeds dreigt er eene gisting te zullen ontstaan onder het volk. In den Senaat heerscht ontevredenheid. De ridders, de kleine kooplieden, de handwerkslieden, ja, zelfs de slaven zijn woedend, dat de willekeur van zulk eene vrouw den Staat beheerscht. Bovendien, het gedrag der Keizerin is geen goed voorbeeld voor de Romeinsche burgers...

— Dat liegt gij! riep Nero, woedend opstuivend.

— Ik overdrijf wellicht, antwoordde Seneca waardig. Maar doe wat gij vroeger zoo me-

nigmaal hebt gedaan. Begeef u weder eens vermomd onder het gemeen van de voorstad. Bezoek de herbergen, de gaarkeukens, de barbierswinkels weder. Daar zult gij kunnen hooren, hoe men van zekeren tribuun Pharax allerlei dingen mompelt, die zijn kommandant, Burrus, zeer weinig genoeg moeten doen.

— Wat?

— Ja, ook Pharax staat in de bijzondere gunsten der keizerin.

— Dan is hij des doods schuldig!

— Waarom? Welke schuld treft hem dan?

— En alles, wat gij daar vertelt, is waar? stamelde Nero, achterover in zijn stoel zinkende.

— Zóó waar, Imperator, dat gij mij op het Galgeveld levend moogt laten begraven, indien ik lieg. Waarom beeft gij, Claudius Nero? Hetgeen ik u heb medegedeeld, zijn niets dan menschelijke zwakheden, onedele, mijnentwege verachtelijke, maar vergefelijke zwakheden. Buig het hoofd nog niet! Bij Jupiter, welke droefheid zal u dan vervullen, wanneer ik u meedeel, hoeveel slechtere daden zij op haar geweten heeft.

— Seneca, riep Nero verstoord uit, ik vermoedde reeds, dat Agrippina de nagedachte-nis van mijn doorluchtigen vader Domitius schandelijk onteerde. Ik ben niet blind, Seneca. Maar ik *wilde* twifelen. Thans, nu gij mij alles bevestigd hebt, o, ga nu voort! Spreek, waarde Seneca! Ik voel een onweersaanbaren lust om mij in dat afschuwelijk slijk rond te wentelen!

— Ik herhaal, dat alles is menschelijk, ging Seneca voort. Maar — (hier nam zijne stem in kracht toe, als een langzaam naderend onweder) — eene moordenares behoefde zij daarom nog niet te worden!

Een lach zonder uitdrukking, als die van een stomzinnige, gleed over het gelaat van den ongelukkigen Keizer.

— Weet gij, ging Seneca voort, wie een einde heeft gemaakt aan het leven van uw beklagenswaardigen stiefvader Claudius? Ik zal rechtvaardig zijn en ook deze daad onder de zwakheden rangschikken. Claudius was geen echtgenoot voor Agrippina.

Domitius Aenobardus kon haar met zijne stalen vuist in toom houden; Claudius, de weduwnaar van Messalina, was reeds verloren vóór hij den strijd begon.

Had hij zich maar nooit aan eenig vergrijp, laat staan aan eene misdaad schuldig gemaakt! Hij regeerde — of beter gezegd: hij liet regeeren. — Dat hij *haar* de heerschappij niet toevertrouwde, dat hij zijn *eigen* zoon Britanicus, dien hij reeds ter wille van u ont-erfd had, niet nog bovendien verbande of zelfs liet dooden, zie, dat was in de oogen van Agrippina eene onvergefelijke misdaad.

Allerlei listen en kuiperijen werden door haar in het werk gesteld, om het roer in handen te krijgen, zoodat Claudius eindelijk bemerkte wat zij in het schild voerde. Hij besloot daarom het huwelijk te ontbinden en aan Britanicus de rechten op den troon te hergeven. Wat zou Agrippina beginnen?

Twee wegen stonden haar open: te trachten door zachtheid en toegevendheid zich met haar gemaal te verzoenen of hem met geweld uit den weg te ruimen, eer hij zijne plannen kon verwezenlijken... Haar lievelingswapen bestond in dien tijd uit droppels van de giftmengster Locusta.

Dit gevloekte wijf stelde haar eene reuk- en smaaklooze vloeistof ter hand, die de voortreffelijke eigenschap bezat, den dood langzaam, maar met des te meer zekerheid te veroorzaken.

Op zekeren dag gebruikte men in den engen familiekring het lievelingsgerecht van Claudius — paddenstoelen — en nu liet zij door een der koks op het mooiste exemplaar zóóveel van het vergift droppelen, als noodig was, om den dood te veroorzaken. De schotels werden gebracht. De opmerkelijke huismoeder schoof haar echtgenoot den vergiftigden paddenstoel toe: de mooiste, de lekkerste voor het hoofd van het gezin! Zij zelve at van het overige.

Toen Claudius na eenigen tijd slaperig werd, meende men, dat hij te veel had gedronken. Des nachts echter verloor hij het gezicht, het gehoor en kon hij geen lid meer

verroeren. Hij stierf onder de afschuwelijkste pijnen.

Seneca zweeg. De jonge Keizer keek hem strak aan.

— Welk een monster! fluisterde hij eindelijk. Maar wie, zelfs onder u, menschenken- ners en filosofen, staat mij borg, dat deze geschiedenis meer is dan eene dwaze fabel, door hare tegenstanders verzonnen en door het lichtgeloovige volk naverteld?

— Zoo gij haar kwijschelding van straf verzekert, zal de giftmengster Locusta u deze misdaad volmondig bekennen, want overal, waar het vergift eene rol speelde, was zij het werktuig in de hand van de doorluchtige misdadigster.

— Seneca, mijn leermeester en vriend, ik geloof u, al dreigt mijn hart ook te bersten van schaamte en smart. Wee mij, wat moet ik beginnen?

Nero viel met het gelaat voorover op de tafel en woelde met bevende vingers door zijne haren.

Zacht trad Seneca naar hem toe, legde de hand op zijn schouder en fluisterde, door medelijden bewogen:

— Ik wil het andere verzwijgen. Eén ding moet gij echter nog weten: de moordaanslag op Flavius Scevinus was eveneens het werk van de vertoornde Agrippina. Zijn feestdronk had haar doodelijk beleedigd...

— Spaar mij, spaar mij! steunde de keizer. Ik weet genoeg!

Woedend balde hij de vuisten. Slag op slag werd hem toegebracht en nu vernam hij dat zijn moeder, die hem Christina had ontroofd, gelijk stond met de gemeenste vrouw van den stadswal, dat er bloed aan haar handen kleefde.

Bloed! Overal steeg de geur van 't lauwe vocht om hem heen, en zulks bewerkte Agrippina.

— O, weg met die vrouw! hilde het in den geest van den Imperator, weg! weg!...

Doch het volgend oogenblik schrikte hij voor deze gedachte terug.

Hij wilde thans echter zijn wraak nemen, Agrippina het staatsroer ontnemen en...

Maar op dit oogenblik trad een andere gestalte voor zijn geest op. Het was die van zijn stiefbroeder Britannicus, den rechtmatigen opvolger van keizer Claudius.

Nero beefde, een trilling doorliep zijn wimpers, één enkele slechts en bijna onzichtbaar, in het volgend oogenblik richtte hij zijn groote oogen op Seneca.

De filosoof huiverde, twee fijne stralen bloed doorkruisten het blanke van Nero's oogen.

— Seneca, sprak de keizer, terwijl zijn stem schor klonk en angstig, Seneca, wat denkt gij van Britannicus.

Hoe zonderling klonk deze vraag. Hoe zonderlinger nog was het gelaat van den Imperator. Een tweede maal voer een huivering door Seneca's lichaam.

— Wat ik er van denk, antwoordde hij. Ik ben de laatste geweest, die het betreurde, dat men dien jongeling van de troonsopvolging uitsloot. Britannicus, hoe voortreffelijk ook, staat verre ten achter bij U. Zijn onterving was tot heil van den Staat. Britannicus is onzelfzuchtig en u een goede vriend. Met zijn koel en helder verstand, vult hij uw gloeiende fantasie aan...

— Genoeg, zei Nero, terwijl hij de handen zenuwachtig over elkaar wreef.

Seneca bleef verwonderd staan.

Op dit oogenblik klonk in het atrium de stem van den uur-afroeper.

— Het wordt tijd, sprak de minister. Moed, mijn waarde vriend! De zoon Nero is verdwenen: moge de Keizer Nero thans te roemrijker schitteren als alleenheerscher! Neen, niet zoo, geene tranen! Zie de wereld aan, als een adelaar, die zijne vlucht neemt naar de zon! Toon dien Barbaren uit het Noorden, dat de grootheid en de roem van den Romeinschen naam in u, den lieveling van het volk, belichaamd zijn. Wees een man! Wees een Augustus!

Langzaam richtte Claudius Nero zich op.

Werkelijk scheen het alsof dit vreeselijk uur hem gestaald had en gehard.

Met hoog opgericht hoofd, heerlijk stond hij daar voor zijn ouden leermeester, die even-

eens op eenmaal vergat, wat hem zoo even nog geroerd en getroffen had.

Uitvorschend keek hij den jeugdigen beheerscher van het wereldrijk in het gelaat. Nero geleeke een uit marmer gehouwen beeld van den god Apollo, die niet alleen zegenende stralen, maar ook verderf aanbrengeende pijlen uitzendt.

Er lag een trek van kalme vastberadenheid

om den jeugdigen mond, die gedurende een aantal weken slechts gelachen had, doch ook een trek die onheil voorspelt. Ja, ja, de fiere Chatten zouden kunnen zeggen, wanneer zij dezen stralenden heldenzoon hadden gezien: Wee het volk, dat den Cesar van Rome tot vijand heeft!

Zoo begaf hij zich met Seneca naar den oecus, waar het gevolg hem reeds meer dan een kwartier stond te wachten.

HOOFDSTUK V

DE WRAAK OVER CHRISTINA

Intusschen waren de senatoren in het atrium vereenigd met eene voltalligheid, die werkelijk verrassend mocht heeten; het meerendeel der hooggeplaatste heeren had namelijk reeds de zomerkwartieren betrokken en was nu, in gevolge de uitnoodiging der Keizerin-moeder, voor de luisterrijke ontvangst der Chatten, naar Rome teruggekeerd.

De keizerlijke geheimschrijver Epaphroditus had de aangekomenen begroet en hen eerbiedig naar de met kussens belegde zetels geleid, die ter rechter- en linkerzijde van de feestelijk getooide arcaden, in een wijden cirkel waren opgesteld.

De morgenzon bescheen reeds het bovenste gedeelte van den wand der archiefkamer. De bloemen, die door de slaven met een kunstmatigen regen werden besproeid, schitterden als een voorjaartuin in het eerste morgenuur en de kleuren van de kostbare tapijten begonnen hoe langer hoe heerlijker te stralen.

De eerste minister was er steeds op gesteld geweest, dat bij eene plechtigheid, zooals de nu aanstaande ontvangst van het gezantschap der Chatten, alle mogelijke ceremoniën met de meeste nauwgezetheid werden in acht genomen.

Bijna op hetzelfde oogenblik, dat Nero, te midden van zijn schitterenden hofstoet, naar den troonzetel wandelde en den verzamelden senatoren een op verren afstand verstaanbaar « Weest gegroet, mijne heeren! » toeriep,

wisselde Seneca buiten, voor het vestibulum, met den forschgebouwden, grijzen hoofdman der Germaansche edelingen, een krachtigen handdruk. De gezanten waren van hunne paarden gesprongen, wier zware manen in den morgen wild golfden.

Nero beantwoordde het « Heil den Keizer! » der senatoren met eene minzame beweging der rechterhand en nam op een der pronkzetels onder den baldakijn plaats.

Aan zijne rechterhand stonden Burrus en eenige tribunen; aan de linker Sophonius Tigellinus, Otho, de gemaal van de schoone Poppea Sabina, de jeugdige Lucanus, die in de laatste maanden in het oog loopend door Seneca was begunstigd en voortgeholpen, de geheimschrijver Epaphroditus en eenige andere hof- en staatsambtenaren met hunne voornaamste ondergeschikten.

Verder naar rechts en links volgden kleine afdeelingen Pretorianen in vergulde harnassen, hoogrood geverfde paardestaarten op den blinkenden helmkam, het zwaard aan de heup, de ontzaglijk lange speren, op de wijze der wachtposten, loodrecht in den arm.

Op de voorste rijen der senatoren zaten de regeerende consuls, wier ambt, sedert den nieuwen regeeringsvorm, nog maar zeer weinig te beduiden had, desniettemin vurig begeerd werd.

Ook aan het Germaansche gezantschap had Seneca eene eerewacht van Pretorianen

toegewezen, die nu door het ostium binnenkwam en zich links van den ingang, vlak tegenover den troon, in gelid schaarde.

Daarna verscheen de eerste minister met den hoofdman der Chatten, Lollarius geheeten. De overigen, allen flinke, forschgebouwde mannen van dertig tot veertig jaar, met blauwe oogen en blonde haren — op twee na, wier hoofdhaar meer de donkere tint van het zuiden vertoonde — volgden onmiddellijk achter Lollarius en maakten in het midden van het atrium halt, terwijl hun hoofdman met Seneca tot dicht voor het met tapijten belegde podium doorliep.

— Machtige Cesar, ving de minister aan, deze voortreffelijke en dappere man, die met zijne edele metgezellen als een vriend van Rome het palatium binnentreedt, is Lollarius, de eerste in den Raad der Chatten-hoofden, een roemvol legeraanvoerder en een uitstekend kenner van onze taal, onze wetten en zeden.

Zoo sprekend, nam Seneca plaats naast den Agrigentijn Sophonius Tigellinus, die de reuzengestalte van den Chatten-hoofdman nieuwsgierig en met verbazing gadesloeg.

Nero stond op, daalde de trappen van het podium af en reikte den gezant met een minzaam lachje de hand.

— Wij heeten u en de uwen met groote blijdschap welkom in de heilige stad der zeven heuvelen! In uwe oogen lees ik schrandtheid en moed. Ik houd daarvan. Uit naam van de hier vergaderde vaders en van het vrije Romeinsche volk bied ik u eerlijke vriendschap aan. Want om onze vriendschap te vragen — wij weten dat van onze propraetor, uwen buurman aan den Rijn — zijt gij naar Rome gereisd.

— Gij zegt het, grootmachtige Keizer, antwoordde Lollarius in onberispelijk Latijn — ook hij had, evenals thans zijn zoon, jaren geleden de wereldstad aan den Tiber bezocht, om de staatswetenschappen en de Romeinsche krijgskunst te bestudeeren. — Sinds uw plaatsvervanger onze rechtmatige wenschen heeft vervuld, zou ik niet weten waarom wij Chatten, nog eenigen wrok tegen Rome zouden koesteren, al betreur ik het ook

diep, dat de keizerlijke legioenen menige Germaansche landstreek langzamerhand in Romeinschen grond hebben herschapen.

— Waarom betreurt gij dat? vroeg Cesar.

— Omdat wij, mannen uit het Noorden, die door u, Romeinen, als afzonderlijke volkstammen worden beschouwd, veel meer aan elkander verwant zijn dan de Italiërs aan de Hispaniërs; omdat wij een groot en machtig rijk zouden uitmaken, indien ons niet een gedeelte door Rome ontvreemd en een ander gedeelte door binnenlandsche twisten machteloos was geworden. Wij alleen en de dappere Sigambren begrijpen de noodzakelijkheid van eene vereeniging van alle Germaansche stammen, van het vormen van een Staat, waardoor Rome zoo machtig is geworden, kortom, van het bezit van een vaderland.

De Imperator besteede thans weder de trappen van het podium en nam langzaam onder den baldakijn plaats, terwijl twee slaven, op een wenk van Seneca, een vergulden zetel op het podium plaatsden.

— Ik begrijp dat, sprak de Keizer op welwillenden toon. Neem intusschen op dezen zetel plaats. Het past niet, dat men gezanten, aan wie het volkenrecht en de gastvrijheid heilig zijn, langer laat staan dan de begroeting duurt.

Lollarius aarzelde een oogenblik. Daarna besteede hij met kalme, vastberaden schreden het podium, alsof het den stamgenooten van dezen man in de latere eeuwen voorbehouden zou zijn, zich in een keizerlijk paleis even thuis te gevoelen, als thans de veelvermogen- de Imperator.

Lollarius hernam Nero, nadat de Chatten-hoofdman had plaats genomen, gij ziet het: reeds onze ontmoeting alleen is voldoende geweest, om de zaak, die wij wilden behandelen, in orde te brengen. Geen Romein, tenzij er ooit een openlijke krijg tusschen ons uitbreke, zal voortaan uw land met oneerlijke bedoelingen betreden. Hetzelfde belooft gij ons. Wij houden goede buurschap. Uwe mannen verkoopen ons de opbrengst van de jacht en de visscherij, de prachtige huiden, het smakelijke wild en de forellen uit de Logana.

Van ons krijgt gij de kunstvolle gereedschappen, de Tarentijnsche wollen stoffen, de melkwitte kleederen voor uwe vrouwen en jonkvrouwen, de armbanden en ringen en vóór alles de gaven van den onsterfelijken Bacchus. Want, naar ik hoor, wil de hartverkwikkende druif bij u in het Noorden nog niet gedijen; gij behelpt u met een zonderling brouwsel van tarwe en gerst, dat, — in onze cogen schier eene onmogelijkheid — eene zekere overeenkomst moet hebben met onzen Italiaanschen wijn.

— Heer, antwoordde Lollarius en streek zich glimlachend over den zwaren, grijzen den baard, wij hebben twee soorten van dranken: eene zoete en eene bittere. De eerste noemen wij « mee » de tweede « bier », en waarlijk, wanneer de meebokalen of de groote bierhorens schuimend rondgaan en daarbij een krijgssang wordt aangeheven, wanneer de geurige hertebouten en de sappige berenhammen op onze gastmalen prijken, dan zoudt gij, o Cesar, in weerwil van den fijnen Romeinschen smaak, moeten erkennen, dat wij, Germanen van het leven weten te genieten.

— Ik twijfel daaraan niet, antwoordde Nero. Iedere landstreek heeft hare eigenaardigheden. Wij hebben dus ons doel bereikt. Geef mij de hand! Vrede en vriendschap! Alleen voor den vorm zal mijn geheimschrijver Epaphroditus een verdrag opmaken, niet wijl er eenige twijfel zou kunnen bestaan, maar opdat het in de wederzijdsche archieven worde bewaard. Ook gij bezit voorzeker regeeringsgebouwen of tempels voor uwe goden, waar gij gewichtige staatsstukken laat bewaren.

— Onze priesters en edelingen zijn de schrijfkunst machtig, antwoordde Lollarius. Het zal daarom den Chatten aangenaam zijn, de vriendschappelijke woorden van den Keizer op stevig perkament in eigendom te hebben. Er zijn lieden bij ons, wien men dergelijke dingen nu en dan eens moet voorhouden.

— Niet later dan morgen zult gij de oorkonde ter onderteekening ontvangen, hernam de Imperator. Vertel mij thans — nu de zaken

zijn afgedaan — eens het een en ander van u zelve en van uwe metgezellen. Wie zijn de mannen, die met u mede zijn gekomen? Gij zoudt hen wel wat nader kunnen laten treden!

Lollarius stond op, maar de Keizer hield hem tegen.

— Eerst gij zelf, sprak hij beleefd. Gij heet Lollarius. Die naam heeft een Latijnschen klank.

— Mijn naam is in het Latijn overgezet, ter wille van u, wijl mijn eigenlijke naam, Lautharto, d. i. « het groote hart » voor u te barbaarsch zou klinken. Mijn landgoed is aan de Lahn gelegen, die gij « Logana » noemt, niet ver van de monding der verrukkelijke Wisacha. Verderop verheft zich de boschrijke Vogelsberg, dus genaamd om zijne ontelbare fazanten, wier luid geschreeuw de stilte van onze schemerduistere wouden verbreekt.

— Zeldzaam! Wij, Romeinen, houden niets van bosschen en rotskloven. Wij zijn verzot op onze liefelijke, bloeiende landbouwen, onze laurierboschjes, en voornamelijk op ons zeestrand. Gij hebt geene zee in uwe nabijheid, zelfs geen meer, nietwaar?

— Neen, Imperator. De Lahn en de Wisacha moeten ons schadeloos stellen. Uwe vreeselijke brandingen kennen wij niet. Maar laat ik er bijvoegen: honderd schreden van mijn woonhuis stroomt de Wisacha over steile rotsen en valt zóó loodrecht in de diepte neer, dat haar bruisen doet denken aan den golfslag van de Tyrreensche zee. De « Kolk » heeft het volk dezen waterval genoemd en daarom heet mijn slot « de burcht aan de Kolk ».

Een tijdlang babbelde Cesar zoo met het gebaarde Chattenhoofd, alsof de beheerscher van het Romeinsche rijk van plan was in den volgenden zomer eenige dagen te gaan doorbrengen in de bosschen aan de Logana. Hij wierp daarbij van tijd tot tijd een blik op Seneca, die dan telkens nauw merkbaar de lippen verroerde, als wilde hij zeggen: « Gij hebt nog tijd, heer. »

Eindelijk daalde Lollarius van het podium

af en haalde de drie voornaamste mannen van zijn gevolg.

Een van hen, een jonkman met goudblonde haren en bloeiende wangen, Heilo geheeten, had in opdracht den Keizer op plechtige wijze een geschenk aan te kondigen : twaalf levende wilde dieren, die men op opzettelijk daartoe ingerichte wagens, langs den grooten heirweg op den linker Rijnsoever, naar Vessontio en vandaar naar Masslia gebracht had, waar zij naar Ostia werden ingescheept. Het schip met de monsterdieren, die voor de keizerlijke arena bestemd waren, lag thans aan den Aventijnschen heuvel voor anker, en Heilo verzocht den Imperator, dit vriendschapsbewijs van het Chattenhoofd genadig in ontvangst te willen nemen.

Nero sprak zijn dank uit, verzocht daarna — wijl Seneca nog steeds in de kalmste houding naast Tigellinus stond — ook den overigen gezanten nader te treden, onderhield zich met elk van hen afzonderlijk en hief eindelijk de rechterhand op.

Twaalf scharlakenrood gekleede hofbedienden traden op dezen wenk uit de zuilengang te voorschijn en overhandigden aan ieder der twaalf gezanten, als tegengeschenk van den Imperator, een kostbaar zwaard met gouden greep en eene schitterende gouden scheede.

De senatoren, die in den aanvang over de bijna al te luidruchtige vroolijkheid van den Keizer gemeesmuild hadden, achtten het toch hun plicht, met de luide bijvalsbetuigingen in te stemmen, die thans Flavius Scevinus, Barea Soranus, Thrasea Paetus en andere hooggeplaatsten, met eene niet te miskennen bedoeling aanhieven.

Eenig verklaarde aanhangers van de Keizerin-moeder konden intusschen nauwelijks hun wrevel bedwingen. Elke minuut werd op hunne verbaasde gezichten de ongeduldige vraag duidelijk leesbaar: « Waar blijft Agrippina? Waarom neemt zij geen plaats aan de zijde van haar zoon, dien zij zelve Keizer heeft gemaakt? »

Agrippina bevond zich nog steeds in hare overdekte carruca op de via Appio.

De eerste minister had, volgens gewoonte, bij haar aangevraagd wanneer de ontvangst van de députation zou plaats hebben en haar antwoord ontvangen.

Agrippina had den tijd voor den rit ruim berekend. Was het nu wellicht de schuld van Seneca, dat de Keizer hem plotseling beval de plechtigheid juist een half uur vroeger te doen beginnen dan Agrippina gewenscht had...?

Argeloos leunde zij tegen de kussens, aan de zijde van hare vertrouwde, het tijgerkatje Acerronia, en zei lachend, dat het zoo uitermate gemakkelijk was, een koppig geworden knaap weder in het gareel te brengen.

Zij meende weder geheel meesteres te zijn van den toestand. In stilte prees zij hare eigene wijsheid, die nu door het toeval zoo prachtig werd ondersteund...

Ja, ja, die Christina had gevaarlijk kunnen worden voor de heerschzucht der Keizerin-moeder; zij zou bij een voortgezette omgang met Nero, langzamerhand tot het inzicht hebben kunnen komen, hoe weinig verstand er noodig is om een wereldrijk te regeeren.

Neen, het noodlot had hier een schranderen zet begaan: Agrippina kon tevreden zijn.

Een minzaam lachje speelde om haar lippen.

— Wel, Acerronia, sprak zij aan het eind van dezen gedachtengang, gij schijnt vandaag bijzonder koel en onverschillig. Nog geen enkele maal hebt gij eens naar buiten gekeken, terwijl toch Pharax, de knappe Pharax in eigen persoon, onze lijfwacht aanvoert. Voor eenige dagen nog gejuich en gejubel als van twee verliefde leeuweriken en nu op eenmaal deze stilzwijgendheid? Gij hebt toch geen oneenigheid gehad?

— Neen! antwoordde het mooie tijgerkatje op bijzonder stroeven toon.

Ielder ander sterveling zou door een half zoo norsch uitgesproken « Neen! » voor altijd bij Agrippina in ongenade zijn gevallen. Acerronia alleen genoot op dat punt de ongehooflijkste voorrechten.

Agrippina greep hare hand.

— Wat scheelt u, mijn duifje? vroeg zij met moederlijke teederheid. Reeds bij het weggrijden bemerkte ik, dat uw gezichtje niet vroolijk stond.

— Bah! Die Pharax! riep Acerronia minachtend uit.

— Is uw verloofde en zal, indien de goden het niet verhinderen, nog vóór den herfst, uw echtgenoot zijn. Ik heb het hem moeten beloven...

— Moeten? vroeg Acerronia. Wie kon u daartoe dwingen?

— Nu, hij verzocht het mij, hij smeekte...

— Hoe velen smeeken zonder verhoord te worden!

Acerronia legde haar gelaat weder tegen den schouder harer gebiedster, als zocht zij bescherming tegen zich zelve.

Daarna stoof zij plotseling op en hare handen uitstekende als een paar venijnige klauwen, riep zij uit:

— Pharax moet zich echter niet inbeelden, dat ik zijne slavin zal zijn, dat hij met mij naar goeddunken zal kunnen handelen...

— Bedaard, mijn kind! viel Agrippina het vertoornde meisje in de rede. Zie, wij zijn hier reeds midden tusschen de huizen! Droog uwe tranen! Gij moet eene rol spelen! Voor de eerste maal verschijnt gij in tegenwoordigheid van den Senaat!

— Waarom is Pallas niet medegekomen?

— Hij heeft de koorts. Gisteren avond liet hij weten, dat hij ziek was.

— Ik moet u heerlijk bekennen, dat ik, wat mij zelve betreft, al zeer weinig lust gevoel mij door die oude, ernstige senatoren te laten aangapen!

— Wat, heden, bij zulk eene belangrijke gebeurtenis...!

— Mijn rood haar is voor hen nog veel belangrijker. Dat het mooi is, hebt gij mij zelve gezegd — bijna zoo mooi als uwe eigene ravenzwarte vlechten — en hoe ouder de mannen zijn, hoe dwazer.

De hoefslagen van de Cappadociërs dreunden thans over het plaveisel der via Sacra...

Tigellinus had intusschen bericht gekregen

dat de met geharnasten omgeven reiswagen naderde.

Terwijl de keizer zich nog met de Chatten onderhield, sloop de Agrigentijn weg, om de Keizerin-moeder met haar gevolg aan het vestibulum te verwelkomen.

— Gebiedster, sprak hij, ik verzoek u nederig eenigen spoed te maken. Mag ik u verzoeken: hier door de zijdeur! De stoelen van de gezanten staan voor den hoofdingang van het ostium.

— Hoe? Nu reeds? vroeg de Keizerin, terwijl een vlamvend rood hare wangen kleurde.

— Ja, nu reeds! Gij hebt u, tot groot leedwezen van den keizer en de senators, een weinig verlaat.

— Ik? Hoe zoo? Wij zijn op den juiste tijd aangekomen! Spreek! Wat moet dat betekenen?

Tigellinus huichelde de grootste onderworpenheid en haalde de schouders op.

— Onze heer en gebieder heeft het gewild. Ik gaf hem in overweging, dat... maar hij meende, dat men de Chatten, die met zulke voortreffelijke bedoelingen waren gekomen, niet mocht laten wachten. Het is echter nog tijd, doorluchtige! De oorkonde, die voor de wereldgeschiedenis behouden blijft, kan nog door uwe verschijning hare wijding ontvangen.

Agrippina beefde koortsachtig. Zonder Acerronia en het overige gevolg af te wachten, schreed zij met majestueuse houding door de linker zijdeur.

De senatoren stonden op. Agrippina wendde zich naar het podium.

Daar verliet Nero, alle bitterheid, die hem vervulde, vergetende, kalm den troonzetel, snelde de Keizerin-moeder te gemoet en begroette haar met de gebruikelijke, plechtige omarming.

— Welk eene blijde verrassing! riep hij uit. — Deze rol had Seneca hem ingeprent. — De staatszaken zijn geëindigd! Wij kunnen dus dubbel genieten van een vertrouwelijk samenzijn in den familiekring!

De bijvalbetuigingen, die, hoewel onderdrukt, van de banken der senatoren klonken, bewezen de vorstin de grootte van hare nederlaag. Zij begreep dat zij zich belachelijk zou aanstellen, indien zij zich gekrenkt toonde. De zelfbeheersching, waarin zij zulk eene meesteres was, behaalde ook thans weer de overhand.

— Ik dank u! sprak zij, haar zoon op het voorhoofd kussende, dat gij eene moeilijke en ingewikkelde aangelegenheid als deze, zoo snel en gelukkig hebt ten einde gebracht. Het komt mij voor, dat de edele mannen, die hier verzameld zijn, Romeinen zoowel als Chaten, slechts wachten op het sein van den Cesar, om heen te gaan. Voltooi uw werk! Zeg hun, dat ik mij van ganscher harte verheug over het gesloten vriendschapsverbond en volg ons dan naar den kleinen oecus, waar wij het ontbijt zullen gebruiken.

Zij groette allen met groote waardigheid en

ging heen. Inwendig kookte zij van woede en onuitsprekelijken haat.

— Dat is het werk van Seneca! sprak zij knarsentandend, terwijl zij langs Acerronia ging. Ik heb het wel opgemerkt, dat die schurk in den laatsten tijd zoo koel tegen mij was. De mare van het gebeurde zal doorringen in de geheele stad, in Latium, in alle provinciën! Mijn gezag is ondermijnd! Overal zal men uitroepen: Agrippina heeft afgedaan!... Afgedaan? Nu niet en nimmer! De tijd zal het leeren! Geduld slechts en kalmte! Neem u in acht, Acerronia! Geen mensch onder Jupiter's hemel, en hij, de ondankbare het allerminst, mag vermoeden hoe diep deze belediging mij getroffen heeft. Het gemeene volk zal juichen! Geduld, nogmaals geduld! Onmerkbaar zal ik heroveren wat zij mij hebben ontnomen!! O, ik begrijp hem! Dat was de wraak over Christina! Nu verheugt het mij dubbel, dat haar vervloekt lichaam het aas is geworden van de visschen!

HOOFDSTUK VI.

OCTAVIA EN CHRISTINA

De opperstuurman en de beide matrozen, die bij de vreeselijke ramp, welke de triremis had getroffen, gered waren, konden volstrekt geene ophelderingen geven omtrent het lot van de vrijgelatene van Nicodemus. Iedereen was de meening toegedaan, dat Christina, met de overige opvarenden verdronken was.

Waar krachtige Galliërs en gespierde Iberiërs in den strijd tegen de golven waren ten gronde gegaan, hoe zou daar zulk een zwak en teer schepseltje dien hebben kunnen weerstaan?

Toch vergiste men zich.

Nog vóór de drieriëmer geheel in de diepte wegzonk, had Christina een der losgelaten planken kunnen grijpen en zich overboord gestort.

Ongedeerd en geheel bij zinnen, kwam zij weder boven, drukte de plank tegen zich aan

en trachtte uit de nabijheid der matrozen te komen, die, na eene korte, wanhopige worsteling, allen in de golven verdwenen, want zeelieden van beroep waren, uit beginsel, geen zwemmers. Alleen het jonge meisje bleef boven water.

Haar lichaam, dat gewoon was zich uren lang door het golvende element te laten dragen, behoefde zich slechts matig in te spannen om thans, met de hulp van de plank, het hoofd boven water te houden. Zij beproefde zelfs geene voorwaartsche beweging, want het denkbeeld om de verafgelegen kust te bereiken, zou krankzinnig geweest zijn. Eene visschersboot of een vrachtschip moest haar ontdekken, dat was de eenige kans op redding. Zij moest dus hare krachten sparen, den moed niet verliezen en het koele, nuchtere verstand laten spreken...

Met ongeloofelijke geestkracht streed zij te

gen de opwellingen van vrees, die haar hart dreigden te doen stilstaan.

Alles te vergeefs! Niettegenstaande den moed, die haar bezielde, moest zij wel begripen, dat haar toestand wanhopig was.

De morgenwind had intusschen de golven, zoover het oog reikte, met witte kuiven gesierd. Door een schip kon de ongelukkige nog slechts ontdekt worden, als het in hare onmiddellijke nabijheid voorbijvoer, want haar bleek gelaat, hare lichte kleeding en haar glanzend hoofdhaar smolten met het sneeuw-witte schuim tot één onherkenbaar geheel te zamen.

Met de gelijkmatigheid van eene zware ademhaling ging de drenkelinge op en neder.

Nu eens op eene duizelingwekkende hoogte, in het volgende oogenblik, als een deel van den onstuimigen vloed, in de zwart-blauwe diepte, om op dezelfde wijze weder naar boven te worden gevoerd.

Het ruischen en bruisen overstemde nu geheel en al haar herhaald hulpgeschrei. De anders zoo heerlijke stem klonk mat; alle metaalklank was er uit verdwenen. Of was het de telkens klimmende doodsangst, die haar den helderen, zuiveren toon benam...?

Ginds, aan den westelijken horizon, zeilden de reusachtige koopvaardischepen voorbij, die den steven naar Panormus hadden gewend, bleek als vluchtige schaduwbeelden: geen enkel zette koers naar de plaats des onheils. De visschersbooten van Antium waagden zich bij zulk eene bedenkelijke bries niet zoo ver in zee en de schepen, die van Hispanië en Gallië naar Ostia voeren, namen hun koers meer noordelijk.

Van waar zou zij dus redding kunnen verwachten?

Harder en harder begon de wind op te steiken, hooger en hooger steigerden de woeste rossen van Neptunus. De eene stortgolf na de andere overstroomde de arme drenkelinge en onophoudelijk gutste het water over haar gelaat, zoodat zij de betraande oogen niet meer kon openhouden.

In haar angst wendde zij zich tot den almachtigen God, die in het verafgelegen Ju-

dea door den timmermanszoon van Nazareth, den volke was verkondigd.

Stilzwijgend, maar vurig smeekte zij om redding en bood haar hart als offer aan. « Neem alles van mij weg », steunde zij. « Mijn geheele verdere leven zal voortaan gewijd zijn aan het geloof; ik zal van stad tot stad gaan, van dorp tot dorp, zooals de vrome apostelen, om uwe leer te verkondigen tot aan de eeuwige ijsvlakten der Gothen en Scandnaviërs... »

De groote apostel uit Korinthe doemde voor haar geestesoog op, zij hoorde zijne waarschuwendende stem, zij zag zijn ernstig-luisterende geloovigen... Dat had zij bijgewoond, toen zij met Nicodemus gedurende drie maanden het schiereiland bewoond en ook zelve den doop ontvangen had. De donderende stem van den waarschuwendenden Paulus was haar in het hart gedrongen als het balzuingeschal van het jongste gericht. Eeuwige ellende, hel-sche kwalen en verdoemenis zouden het lot zijn van hen, die buiten de genade van Jesus omkwamen.

— Eenige en waarachtige God, vergeef mij deze doodzonde! steunde de lijderes. Red, o red mij, ter wille van uw geliefden Zoon! Amen!

Zij voelde, dat zij zonk.

Hare oogen zagen nog slechts eene blauw-groene schemering, het water borrelde om haar heen, spookachtige monsters, door aschgrauwe bliksemschichten omringd, snorden en suisden langs haar gelaat. Daarna werd alles stil...

De golven zetten haar eentonig spel voort en hoog boven haar, in den zonneschijn, zweefde eene angstig klagende meeuw...

* * *

Toen Christina de oogen weder opsloeg, bevond zij zich in een kostbaar gemeubeld slaapvertrek. Een zacht met Cordubaansch linnen overtrokken kussen, lag onder haar koortsachtig gloeiend hoofd. De dekens waren van de fijnste Tarentijnsche wol en met goud doorweven.

Aan de linkerzijde van de zieke knielde een half volwassen meisje, dat bezig was hare

slap neerhangende hand met geurige oliën te wrijven. Eene oudere vrouw, met een ernstig, maar innemend uiterlijk, legde haar een in ijs-water gedoopten doek op het voorhoofd.

Aan het voeteneinde echter stond, als uit marmer gehouwen, eene bleeke jeugdige, schoone vrouw, met zachte, reebruine oogen, die zich half sloten, toen zij den onderzoeken-den blik van Christina ontmoetten.

— Waar ben ik ? vroeg de vrijgelatene van Nicodemus.

— Bij menschen, die u niets dan goeds toewenschen, antwoordde de oude vrouw, terwijl zij met de beenige hand het compres gladstreek.

— Welk een geluk !

— Ja zeker, arm schepsel !

— En hoe ben ik hier gekomen ?

— Door de hulp van een braven schipper.

— Maar ik zonk toch... diep, hoe langer hoe dieper... en ik had een gevoel, alsof alles voorbij was...

— Zoo scheen het u toe. Ook de brave Abyssus, die u aan de golven ontrukte, meende in het begin, dat alle moeite tevergeefs was.

— Abyssus ? Dien naam heb ik nog nooit gehoord !

— Hij is een Egyptenaar en stuurman op het plezierjacht van onze gebiedster.

— En heeft hij mij gered ?

— Ja, mijn kind.

— Maar hoe is dat mogelijk ! Zoover het oog reikte, was geen zeil, neen, geen enkel zeil te ontdekken. En ik heb zoo geloovig gebeden... ! O, daar komt het weer... ! Ik zink... Help ! Help mij in Christus' naam !

Zij sloot de oogen. Gedurende twee minuten lag zij buiten kennis. Daarna keek zij weder op en veel helderder dan te voren.

— Neen, het is niets, gaf zij' dankbaar lachend ten antwoord, toen de oude vrouw, die zich vol bezorgdheid over haar heenboog, haar vragend aanzag. Vertel mij maar hoe alles in zijn werk is gegaan !

De verpleegster wierp een vorschenden blik op de hooge vrouwengestalte, die nog

steeds onbewegelijk aan het voeteneinde stond.

Aangezien hare meesteres het niet verbood, verhaalde de vrouw het volgende :

— Wij waren reeds vóór het opgaan van de zon uitgevaren. Onze meesteres kon niet slapen en meende, dat de frissche zeelucht haar goed zou doen.

Toen nu de zon boven de kim verrees, stak de wind, die nauwelijks was gaan liggen, met dubbele hevigheid op. Wij maakten zoo spoedig mogelijk rechtsomkeert en roeiden recht op de haven aan. Nu, en toen gebeurde het. Midden in zee vonden wij het sierlijke popje, dat nu hier in de kussens ligt. Krampachtig hieldt gij een stuk van een plank omklemd. Onze Abyssus ziet u en bedenkt zich niet lang. Als een pijl vliegt hij over boord, grijpt u, juist op het oogenblik dat uwe vingers loslaten en sleept u bij de lange haren naar de boot. Het scheepje danst als een bezetene ; de roeiers weten niet wat te doen ik roep in mijne wanhoop vader Neptunus aan en van stuurboord klonk reeds ten tweeden male: Red u zelven, Abyssus, en laat de drenkelinge los ! Maar de meesteres beval het en Abyssus is hardnekkig, en dan helpen geen klaagtoonen... Eindelijk grijpt hij het uitgeworpen touw en windt het om uw lichaam. Zoo werd't gij opgetrokken.

Daarna volgt hij zelf, doodelijk uitgeput, half verdoofd, maar stralend van vreugde, dat hij de overwinning behaalde. Onze meesteres heeft hem de hand gedrukt, maar geen woord gesproken ; wij zagen echter hoe aangedaan de brave Abyssus was. Ik geloof, dat hij iets uit zijne oogen veegde, en sedert verpleegt hij u als zijn eigen kind.

— O, ik dank u ! stamelde Christina. Vertel mij nu nog, hoe gij heet ?

— Ik heet Rabonia ! antwoordde de oude vrouw.

— Goede Rabonia ! Waarmede heb ik het toch verdiend, dat gij u mijner zoo aantrekt ? Mij dunkt, ik heb lang gedroomd, erg benauwd en akelig. Nu ik ontwaakt ben, is het eene weldaad, in zulk een vriendelijk gelaat te mogen zien...

— Acht dagen lang zijt gij bewusteloos geweest en hebt gij in hevige koorts gelegen. Sedert gisteren is zij wat bedaard. Nu zal Abyssus ons toch eindelijk wel kunnen geruststellen, daar de genezing is ingetreden.

— Abyssus? Dezelfde, die mij gered heeft?

— Dezelfde. Hij is niet alleen een kundig zeeman, maar ook geneesheer, en naar het mij voorkomt, niet minder voortreffelijk in zijn vak dan de lijfarts van den Imperator.

Christina kromp ineen. Het woord « Imperator » vervulde haar hart met smart en vreugde tezelvertijd.

Plotseling richtte zij zich in de kussens op. Haar oog werd geboeid door de edele gelaats-trekken van de jonge vrouw, die haar nog steeds zwijgend stond aan te staren.

— Foltert mij Satanas? hijgde de vrijgelatene en wees met bevende hand op de roerlooze gestalte. Octavia, de gemalin des Keizers!

— Die ben ik, antwoordde Octavia kalm. Vrees niets! Onder het dak van dit huis vindt gij bescherming tegen de boosheid der wereld.

— Maar kent gij mij dan? riep Christina in haar radeloozen angst. Neen, gij kunt niet vermoeden... Wee mij, driewerf wee! Moest gij mij aan de golven ontrukken om mij langzaam dood te martelen?

— Stel u gerust! sprak de Keizerin. De schrikbeelden, die u de laatste acht dagen aanhoudend kwelden, keeren terug.

— O, neen, neen! riep Christina diep ontroerd uit. Mijn geest is helderder dan ooit.

Ter bevestiging van hare woorden rukte zij het compres van het voorhoofd.

— Zend de vrouwen weg! Bij alles, wat heilig is, smee ik u, gebiedster: zend ze weg! Werkelijk, gij kent mij niet! Gij zoudt mij dan niet zoo goed en zoo medelijdend aanstaren!

Rabonia en hare helpster gingen heen.

— Keizerin, fluisterde Christina, toen zij met Octavia alleen was, zweer mij, dat gij mij de keuze zult laten hoe ik wil sterven!

— Hoe? Pas aan den dood ontrukte en wilt gij nu de hand aan u zelve slaan?

— Neen, dat nimmer! riep Christina wanhopend uit. Gij, echter, Keizerin, zult mij willen dooden, wanneer gij weet wie ik ben. Hoe? reeds acht dagen? Geheel Rome weet het dus! Waarlijk, het verbaast mij meer dan ik u zeggen kan, dat gij geene verdenking koestert! — O, het is om krankzinnig te worden! — Luister: ik ben Christina, de vrijgelatene van Nicodemus...

— En de Imperator heeft u zijne genegenheid geschonken, vulde Octavia aan met een droevig lachje. Ik wist het, ofschoon ik uw gelaat nooit aanschouwde.

— Gij wist het? En hebt gij mij dan niet in den slaap den dolk in het hart gestooten? Hebt gij mij geen vergift in de ooren gedropt? Mij de oogen niet uitgestoken met gloeiende naalden?

— Neen, arm, verdwaald schepsel! Stel u toch gerust! Wees toch kalm!

— Eeuwige Almacht! snikte Christina handenwringend. Welk eene misdaad heb ik begaan? Is het mogelijk, dat ik nog ooit vergiffenis krijg? Gebiedster, indien ik u kon zeggen... En gij... gij hebt mij verpleegd en verzorgd...? O, ik zou onmiddellijk in den grond willen zinken om mijn pijnigend schaamtegevoel te begraven.

— Zie mij niet voor beter aan dan ik ben! antwoordde Octavia. Toen ik voor de eerste maal aan uw ziekbed kwam, en gij in uwe ijpende koorts den naam uitriep, dien ik niet mag noemen... toen ik den ring herkende, dien gij aan den vinger draagt: toen overviel mij den lust mij op u te werpen en u te verscheuren als een wild dier... Maar toen gij aanvingt te klagen en om hem te schreien, als een kind om zijne moeder, toen greep er plotseling eene verandering plaats in mijne ziel. Ik had u slechts aan uw lot behoeven over te laten: de ziekte zou, ook zonder mijn toedoen, haar werk wel voleindigd hebben. In mijn hart weerklonk echter eene stem, die mij aanspoorde tot vergiffenis schenken. De godheid erbarmde zich over mij en zoo volgde ik hare aanwijzing. Abyssus, mijn Egyptische arts, heeft geheele nachten aan uw leger ge-

zeten en zie, zijne kunde heeft volbracht hetgeen wij hadden gehoopt.

— Gehoopt? Hoe kondt gij hopen op mijn herstel, terwijl ik toch uwe vijandin ben?

— Ja, gij zijt Christina en het is mogelijk, dat uwe redding mijn ongeluk is. Hoe het ook zij, ik kon niet anders. Gaarne wil ik het verwijt dragen, dat ik dwaas en belachelijk heb gehandeld, als mijn geweten mij maar vrijspreekt van zelfzucht en van de verfoeilijkste misdaad!

— Gij zijt krankzinnig, Octavia! riep Christina uit, terwijl zij haar aankeek, alsof de Keizerin een natuurwonder was. Tot zoo iets is geen vrouw in staat! Neen, nimmer, tenzij zij werkelijk liefde koestert!

Octavia kreeg eene kleur als vuur.

— Of ik hem liefheb! zuchtte zij pijnlijk en met de oogen ten hemel geslagen.

De vrouwelijke trots, die haar tot op dit oogenblik staande had gehouden, was op eenmaal gebroken. Tranen stroomden over haar gelaat. Zij keerde zich om.

Knikkend ging zij tot aan de deur, vlijde haar hoofd tegen het gouden beschot en weende, weende als een kind.

En Christina hoorde haar kreunen, zoo angstig en zoo hartverscheurend.

Als beschaamd over hare tranen richtte Octavia zich weer tot de kranke :

— Gij zijt in nederigen stand geboren, ging zij na eenige oogenblikken voort, maar ik schaam mij volstrekt niet, u benijd te hebben. Waarlijk, de eer, Keizerin te zijn, die ik vroeger zoo hoog heb geschat als eene genadegift des Hemels, o, ik veracht haar thans als kaf, dat door den wind wordt verstrooid. Ja, ik benijd u, maar ik haat u niet!

De vrijgelatene kon geen woord uitbrengen.

— Twijfelt gij nog? vroeg Octavia, door hare tranen heen lachend. Ziedaar, geef mij de hand! Ik schenk u vergiffenis! Zoodra gij genezen zijt, kunt gij gaan, waarheen gij wilt. Wat zou het mij baten, indien ik u, zooals Agrippina wilde, wreed verbande?

Uitgeput zonk Christina in de kussens te rug. Zij had de smalle hand, die haar zoo goedhartig werd aangeboden, met bevende vingers omklemd en aan de gloeiende lippen gebracht. Thans echter liet zij haar los, zij werd bleek als was; eene doodelijke onmacht maakte zich van het diep geschokte meisje meester, terwijl Octavia, door den vreeselijken strijd in haar binnenste overweldigd, voor het leger van de vrijgelatene steunend ineenzakte.

HOOFDSTUK VII

DE GIFTBLOEM DER DWINGLANDIJ

Arbeid is het beste geneesmiddel. Ware het winter geweest, zoodat Cesar zich geheel aan de binnen- en buitenlandsche politiek had kunnen wijden, wie weet hoe de zaken dan eindelijk nog geloopt zouden zijn.

De zon was echter reeds in het teeken van den « Leeuw » getreden, het raderwerk van den Staat stond nagenoeg stil, Rome was, volgens de begrippen van de praticische standen, niet te bewonen, en zoo bleven hun slechts hunne Campaneesche zomerverblijven over, met de gewone, bedwelmende, sprookjesachtige vermaken...

Een heldere nacht lag over het heerlijke Bajea uitgespreid. Het rumoer en gejoel in de Havenstraat begonnen te verstommen. Hier en daar klonk nog een drinklied uit de taVeennen der matrozen, over de schitterende golf. In de prachtige villa's heerschte de kalmte, die op de verzadiging volgt.

De afgematte stedelingen lagen bij de wijd geopende deuren in hunne cubacula op zachte kussens te rusten, want de drukkende temperatuur belette mensch en dier te slapen.

Alleen boven op den berg, eenige honderden schreden van het stand, brandden nog on-

telbare pekpannen, wier roodachtige walm recht naar den hemel opsteeg.

Hier, in den rozentuin van Salvius Otho, was nog een uitgelezen, maar zeer luidruchtig gezelschap bijeen en werd de eene beker na den andere geledigd.

Salvius Otho, de heer des huizes, was op voorstel van zijn doorluchten vriend, den Imperator, tot koning van het gezelschap benoemd en vervulde zijne niet zeer moeilijke taak als drinkrechter met ongeëvenaarde gratie.

Rijk gekleede slaven vulden de uit gedreven zilver vervaardigde bekers; allerliefste Hispanische meisjes met lange, golvende haren, zweefden in hare rokjes van doorschijnend gaas, als gevleugelde genieën rond en deelden de zoogenaamde bellaria uit, eene kruidige lekkernij, door de Romeinen van die dagen gebruikt, om het drinken langer te kunnen volhouden.

Otho, de koning van het feest, lag meer dan hij zat, aan het hoofdeneinde van de tafel, naast eene Griekin uit Epidamnus, die kort geleden in de hoofdstad was aangekomen.

Aan de rechterhand van de Griekin zat Sophonius Tigellinus, naast een jonge vrouw, Septimia geheeten. Deze gedroeg zich als een krankzinnige. Niettegenstaande zijn langen naam, had zij de gelofte afgelegd, hem binnen een uur regelmatig af te drinken, dat wil zeggen: op het welzijn van haar drinkgenoot zoo veel bekers te ledigen als het woord, Tigellinus, letters telde.

Zij was thans aan de U.

Links van den drinkrechter deed de waardige Seneca eer aan het druivennat, het gezegde van Horatius gedachtig, dat het goed is voor een mensch nu en dan een roes te hebben. Wellicht pleitte zijn geweten hem vrij met de hoogere politieke leerstelling, dat het belang van den Staat het eischte.

Nero was, naar het oordeel van den wijsgeer, op den goeden weg om de laatste sporen van den invloed der Keizerin-moeder weg te drinken. De jonge Cesar moest, om zijne rol als opposant te kunnen doorvoeren, in

eene zekere verdooving verkeerren. Niettegenstaande alle onthullingen omtrent Agrippina's verleden, kwam telkens het ingewortelde kinderlijke ontzag voor zijne moeder weder boven. Wanneer hij alleen was, zocht de keizer naar omstandigheden, die de misdaden der moeder zouden kunnen verzachten, der moeder, die toch slechts zijn heil had beoogd.

Daarom achtte de eerste minister het een gunstig teeken, dat de Imperator, in stede van, zooals vroeger, de eenzaamheid op te zoeken, weder aan de genietingen deelnam, die het leven hem bood.

Seneca's buurdame was niet veel ernstiger en degelijker dan Septimia; zij was echter eene groote modegeekkin en de mode eischte, dat men met Seneca wijsgeerige vraagstukken behandelde. Zij benijdde daarom hare vriendin Septimia den schitterenden Agrigentijn volstrekt niet; hare ijdelheid was grooter dan hare behoefte aan hulde.

Nero zelf zat aan het benedenuiteinde van de tafel, opdat, zooals Otho zich in vleierende woorden uitdrukte, het benedeneinde de eereplaats mocht wezen. Nero's dischgenoot was de schoone Poppea, Otho's gemalin.

Danseressen en fluitspelers, goochelaars en redenaars hadden de pauzen tusschen het drinken op meesterlijke wijze aangevuld. Midernacht was voorbij. Daar naderde, door eenige fakkeldragers begeleid, de algemeen geliefde zangeres Fulvia.

In navolging van de patricische familiën, had zij tegen het einde van Mei Rome verlaten, om op de villa's in Bajea zonder eenige moeite duizenden en nogmaals duizenden te verdienen.

Met onnavolgbare bevalligheid hief zij thans het stalen plectrum op. Zij zong een lied van Melinus. Bestraald door de rustig flikkerende fakkels geleeke zij eene Melpomene.

— Hoe bekoorlijk en onschuldig! fluisterde Septimia.

Er lags iets spottends in haar toon. Tigellinus, die anders niet de man was om veel waarde te hechten aan de onberispelijkheid

eener vrouw, voelde zich heimelijk beleedigd.

Hij antwoordde:

— Inderdaad, dit meisje is onschuldig en rein. Haar aanblik verfrischt mijne ziel als een geurige dauwdroppel.

Tigellinus keerde zich van Septimia af. Hoe jong en bekoorlijk deze vrouw ook was, zij boezemde hem afkeer in.

Septimia ledigde den vollen beker.

— Ziezoo, dat is de S ». Uw naam is geschreven! Zij stond op en riep hare heldendaad aan Salvius Otho toe.

— Prachtig! riep de drinkrechter... De eereprijs komt u onvoorwaardelijk toe, schoone Septimia. Hafdra, onze kleine Phenicische, zal u de zegekroon op de slapen drukken!

Hafdra, de vertrouwde van Poppea, trad voorzichtig tusschen de ahornboomen te voorschijn, waar zij tot nog toe mukkende op eene steenen bank had gezeten.

Het woelige drinkgelag had het hartstochtelijk verdriet, dat zij in het meest verborgen kamertje van haar hart hield opgesloten, opnieuw doen uitbarsten. Pharax, haar afgod, niettegenstaande zijne bijna onleesbare brieven. Pharax, met wien zij het in het geheim reeds lang eens was, had haar schriftelijk medegedeeld, dat een huwelijk met haar niet verenigbaar was met zijn nieuwen rang van tribuun.

Wel stond aan het slot van den brief de bepaalde verzekering, dat hij desniettemin haar een warm hart bleef toedragen, maar wat hielp dat der arme, mooie Hafdra, die met de vriendschap van haar knappen Pharax al even weinig gediend was, als een hongerige met de spijslijst van een schitterend maal?

Zij was geheel ter neer geslagen. Achter de groote wimpers gloeide een verterende haat. De geruchten, die haar ter oore waren gekomen, waren dus op waarheid gegrond.

De Phenicische, die toch als buitenlandse al niet hoog stond aangeschreven, was niet goed genoeg meer; men moest hem nog genadig prijzen, indien hij afdaalde tot Aceronia, de dochter van den Cordubaanschen ridder.

O, die roodharige tijgerkat met hare vernijnige oogen en giftige tong!

Dit alles woelde door het brein van de kleine Oosterlinge met de vurige oogen. In de linkerhand de van rozen gevlochten eerekroon, de rechter tegen het hart gedrukt, maakte zij eene buiging voor Septimia, die thans toch de gevolgen droeg van haar afgedronken « Tigellinus », en drukte haar den sierlijk gestrengelden krans met groote bevalligheid op het hoofd.

De bekoorlijke Fulvia had intusschen haar lied geëindigd, zich er volstrekt niet om bekommerende, dat zij, gedurende de bekroning van Septimia zoo weinig aandacht vond. Zij aarzelde of zij nog een tweede zou beginnen. Salvius Otho maakte echter een einde aan haar twijfel. Terwijl hij den met wingerdbladeren omkransten beker in de rechterhand omhoog hield, riep hij met eene zware tong:

— De groote pauze!

Zij, die daartoe nog in staat waren, stonden op, om alleen of paarsgewijze door het prachtige park te gaan dolen, dat Otho's vader hier had laten aanleggen.

— Een oogenblik, zei de Agrigentijn tegen zijne buurdame. Ik moet even met Fulvia spreken.

— Met de kitharaspeelster? vroeg Septimia. Gij?

— Ja, over zaken. Ik heb haar noodig..., overmorgen, bij den roeitocht; ik hoop dat de Keizer en de schoone Septimia tevreden zullen zijn.

Septimia's gelaat straalde van zelfvoldoening, terwijl de Agrigentijn de Rhodische zangeres ter zijde nam.

— Gij komt dus? vroeg hij, terwijl hij hare linkerhand nam.

Fulvia sidderde. Zwijgend keek zij naar den grond.

— Wilt gij niet antwoorden? ging Tigellinus voort.

— Ik weet niet of Paul het mij zal toestaan, sprak zij angstig.

INHOUD

	Blz.
I Het plan van Agrippina	3
II De oude bedelaar	10
III Het drama op den berg	18
IV De tijgerin	30
V Het offer	39
VI Op zee	45
VII Het hol van moeder Barbilla	55
VIII De jonge priester	61
IX In doodsgevaar	71
X Aan het Romeinsche hof	78
XI De jonge Imperator	85
XII De ontmoeting	94
XIII De verdwijning van Christina	101
XIV De smart van Nero	107
XV De strijd tusschen liefde en plicht	117
XVI De driekantig geslepen dolk	126
XVII De brandbrief	133
XVIII Nero bij zijne moeder	139
XIX De schaking	146
XX Pallas versmaad	150
XXI De ontvoering	153
XXII Moeder en zoon	157
XXIII De keerzijde in het gemoed van den Imperator	168

TWEEDE DEEL

DE MARTELAARS VAN HET CHRISTENDOM

I Saulus	173
II De HH. Maria Magdalena, Martha, Lazarus en Joseph van Arimathea	177
III De H. Petrus te Rome	184
IV Seneca onderricht zijn leerling, dat Agrippina de moordenares van Claudius is	191
V De wraak van Christina	197
VI Octavia en Christina	202
VII De giftbloem der dwingelandij	206
VIII Arme Octavia	213
IX De twee kinderen	218
X De verachte secte	223
XI Athene	228
XII Vlucht van Lucius	233
XIII De geheimzinnige gevangene	237
XIV Het feest van Bacchus	242
XV Op zee	248

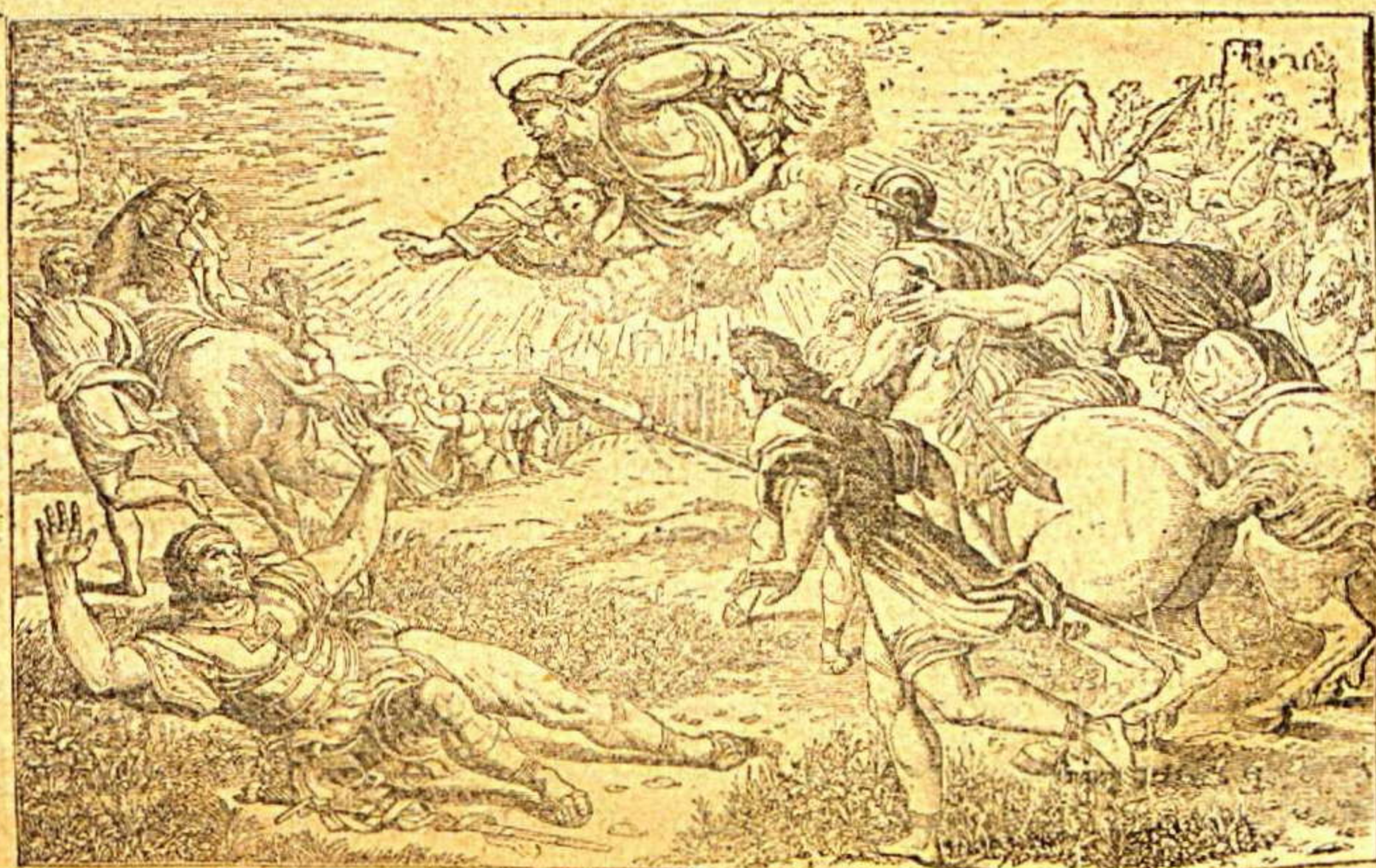
XVI Een gastmaal ten huize van Sempronius Graccus	252
XVII De samenzweerders	257
XVIII De aanslag	267
XIX Het plan van Tigellinus	274
XX De eerste aanslag	279
XXI De moedermoord	285
XXII De kerk van Athene	293
XXIII De dienst der Goden	298
XXIV Het orakel van Delphi	302
XXV Het besluit	307
XXVI Nasporingen van Lucius	312
XXVII Vrienden in den nood	317
XXVIII Nieuwstijdingen	322
XXIX Een oproer	327
XXX De ontmoeting	331
XXXI De aanklacht	336
XXXII Het vonnis	340
XXXIII De volkswoede	344
XXXIV Octavia's besluit	349
XXXV Het plan van Poppea	352
XXXVI Arme Octavia	355
XXXVII Vervolging	361
XXXVIII Licht in den avond	366
XXXIX Romeinsche lijkplechtigheid	372
XL Rome in brand	377
XLI De plichtigen	381
XLII De Christenbeul	386
XLIII De HH. Petrus en Paulus	390
XLIV De H. Marcus	394
XLV De eerste vervolging	398
XLVI Het blijde wederzien	403
XLVII De fakkels van Nero	408
XLVIII De mismoed van Paulo	412
XLIX De straf	416
L In de arena	420
LI Een bruiloftsfeest	426
LII Wat Sempronia in den kuil der Christenen zag	434
LIII De marteldood	439
LIV De Kelten	445
LV In slavernij	452
LVI Plantinus in slavendienst	455
LVII Het brandmerk	461
LVIII Het oproer der slaven	464
LIX De marteldood	468
LX Het einde van een dwingeland	471

achting des volks als toovenaar nog te behouden; daarom bood hij aan Petrus en Johannes geld aan, ten einde hem de macht te verkoopen om den H. Geest mede te deelen aan hen, wien hij de handen oplegde.

De H. Petrus berispte hem gestreng over dit heiligschendend verzoek en spoorde hem aan boete te doen, hem anders met de straffen van God bedreigende.

Ofschoon Simon wel bevreesd was en Petrus bad bij God voor hem ten beste te spreken, deed hij geen boetvaardigheid.

Hij was eraan gewoon als een groot man aangezien te worden, daarom

Bekeering van Saulus op den weg naar Damascus.

kon hij de gedachte zijner nietigheid niet verdragen; spoedig keerde hij dan ook op den kwaden weg terug, wendde weder zijne tooverkunsten aan en deed wondere zaken door de hulps des duivels, tot hij ten laatste van kwaad tot erger verviel en het hoofd werd eener kettersche sekte, die men kan aanzien als den oorsprong van alle latere ketterijen.

Deze Simon Magus, het hoofd aller ketters, was de man, dien de duivel naar Rome zond, om hem tegenover den H. Petrus te stellen, het hoofd der Katholieke Kerk.

Als de H. Petrus in een gedeelte der stad het woord Gods verkondigde predikte Simon in een ander; maar terwijl Petrus aan het volk leerde, dat hij slechts een arme visscher was en Jesus de God van hemel en aarde is,

ijverde Simon slechts voor zijn eigen eer ; want hij zeide tot het volk, dat hij zelf de groote God was.

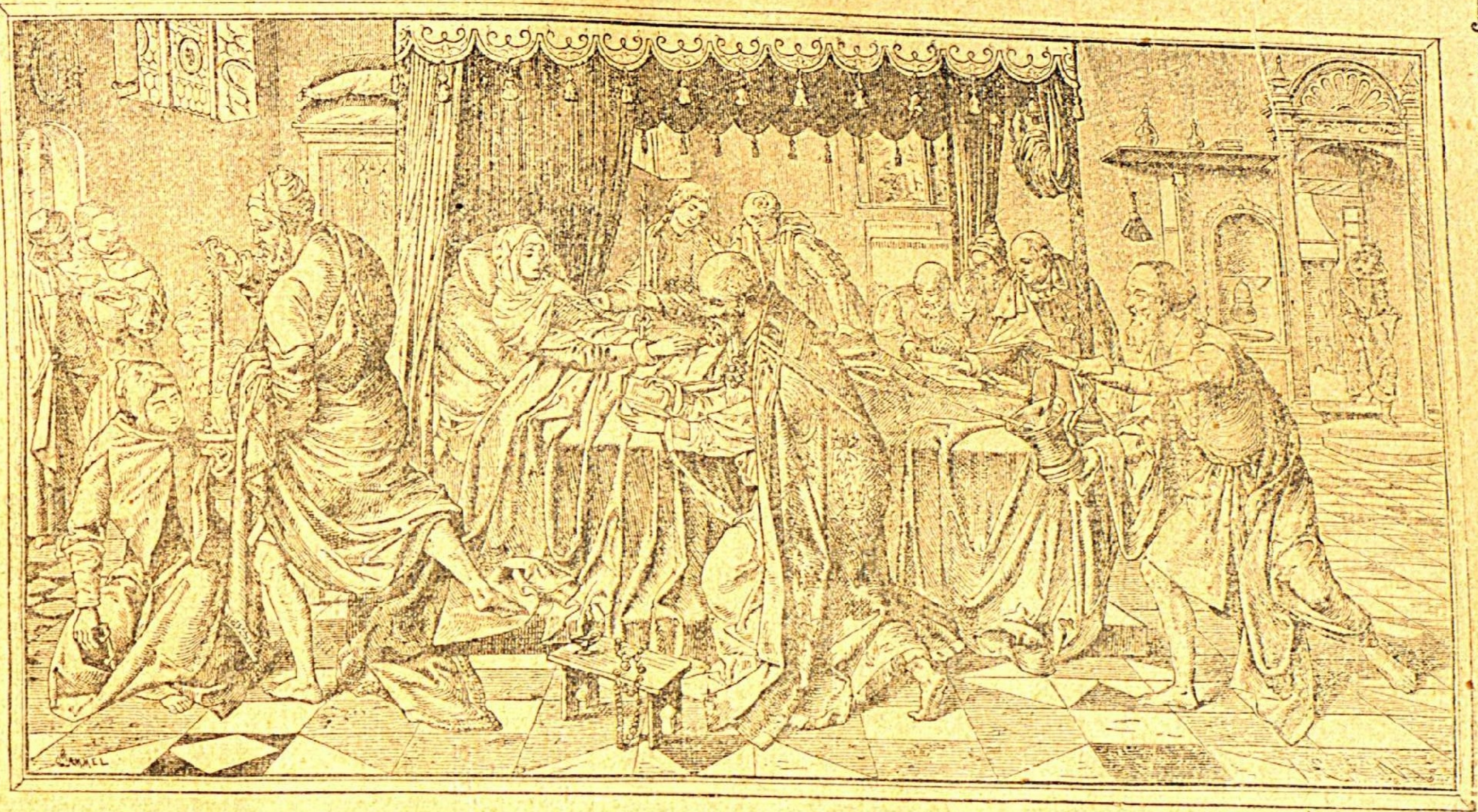
Terwijl de H. Petrus wonderen wrochtte om de almacht van den waren

De H. Paulus predikt te Athene.

God te bewijzen, bewerkte Simon door middel zijner duivelskunsten, vele schijnwonderen om zijne eigene macht te doen zien en zodoende zijn ahang te vergrooten.

door de wolken heen iets zag, dat de anderen niet konden bemerken; dan sprak hij slechts deze weinige woorden:

Dood van O. L. Vrouw (naar eene schilderij berustend in het Museum te Londen).

— Gij slechte man, de God, welken ik dien, zal u eenmaal oordeelen.
De woeste landvoogd was zeer vergramd door de halstarrigheid

— Dat liegt gij! riep Nero, woedend opstuvend. Zij magſich zelve vergeten, hare vrouwelijke waardigheid ontwijden, maar nimmer zal zij haar onbeschrijflijken trots verloochenen!

— Ik overdrijf wellicht, stamelde Seneca. Maar doe wat gij vroeger zoo

Aanneming van nieuwe christenen.

menigmaal hebt gedaan. Begeef u weder eens vermond onder het g. meen van de voorstad. Bezoek de herbergen, de baarderswinkels weder. Daar zult gij kunnen hooren, hoe men van zekeren tribuun Pharax